

Μεταφυσικές Θέσεις για τα σπορ και Ηθική

Οι μεταφυσικές θέσεις

- Το τι συνιστά αγωνιστικό παιχνίδι και σπορ έχει επιπτώσεις και σε θέματα σωστής ηθικά συμπεριφοράς στον αθλητισμό
- Αυτό μπορούμε να το κατανοήσουμε μέσα από το ζήτημα μιας ειδικής μορφής εξαπάτησης, του στρατηγικού φάουλ

Το πρόβλημα της εξαπάτησης και του
στρατηγικού φάουλ

Το παράδειγμα

- Στον τελικό του παγκόσμιου κυπέλλου ποδοσφαίρου γυναικών το 1999 είχαν φθάσει η ομάδων των ΗΠΑ και της Κίνας.
- Το σκορ μετά το τέλος και της παράτασης είναι 0-0
- Οι ομάδες πάνε στα πέναλτι και η Αμερικανίδα τερματοφύλακας Briana Scurry αποφασίζει κατά παράβαση των κανόνων να μετακινηθεί προς τα μπρος όταν εκτέλεσε το πέναλτι η Κινέζα Liu Ying που ήταν άπειρη και φαινόταν πολύ αγχωμένη
- Η παράβαση της Briana Scurry την βοήθησε να αποκρούσει το πέναλτι και καθώς η διαιτησία δεν υπέδειξε την παράβαση οι ΗΠΑ νίκησαν χάρις σε αυτό το πέναλτι
- **Νίκησε αλήθεια η ομάδα των ΗΠΑ;**
- **Τι νομίζετε εσείς;**

Το παράδειγμα

- Οι περισσότεροι από εμάς θα απαντούσαμε ότι αυτή ήταν μια συμπεριφορά εξαπάτησης.

Προκ.1. Ως εξαπάτηση (cheating) ορίζεται μια ενέργεια που ενώ απαγορεύεται από τους κανονισμούς σκόπιμα χρησιμοποιείται από έναν/μία αθλητή/ήτρια για να αποκτήσει πλεονέκτημα έναντι του/των αντιπάλου/ων του.

Προκ.2. Οι εξαπατήσεις δεν είναι συμβατές ούτε με τους κανόνες ενός αγωνιστικού παιχνιδιού ή σπορ

Προκ.3. Όταν μια νίκη βασίζεται σε εξαπατήσεις τότε αυτή η νίκη δεν είναι συμβατή ούτε με τους γραπτούς κανόνες του παιχνιδιού ούτε με το ήθος του αθλητισμού

Συμπέρασμα. Συνεπώς μια νίκη που βασίζεται σε εξαπάτηση δεν είναι συμβατή ούτε με τους γραπτούς κανόνες του παιχνιδιού ούτε με το ήθος του αθλητισμού

Στην βάση αυτή η μη ηθικά σωστή συμπεριφορά (εξαπάτηση) είναι παραβίαση των κανόνων. Οι κανόνες όμως είναι ουσιώδες χαρακτηριστικό των αγωνιστικών παιχνιδιών (games) και των σπορ. Ας δούμε πώς!

Το πρόβλημα

- ▶ Είναι εξαπάτηση σφάλμα στον αθλητισμό; Αν ναι τι είδους σφάλμα;
- ▶ Για να απαντήσουμε σε αυτό το ερώτημα ας δούμε τι ορίζεται ως εξαπάτηση

Μια πιθανή απάντηση

Η εξαπάτηση είναι μια μορφή παραπλάνησης

- ▶ Παραπλάνηση, όπως όταν ένας/μια άπιστος σύζυγος εξαπατά τον/την σύντροφό του
- ▶ Παραπλάνηση, όπως όταν ένας ο προπονητής σε μια ομάδα μπάσκετ στέλνει τον καλύτερο παίκτη της στη γραμμή του φάουλ, ακόμη και όταν αυτός δεν υπέστη το φάουλ.
- ▶ Η αθέτηση μιας ρητής ή σιωπηλής υπόσχεσης

Μια πιθανή ένσταση και διατύπωση νέας απάντησης

- ▶ Παρόλα αυτά η εξαπάτηση δεν ταυτίζεται με την παραπλάνηση, ή την αθέτηση μιας ρητής ή σιωπηλής υπόσχεσης
- ▶ Η εξαπάτηση, πρότεινε ο φιλόσοφος Bernard Gert, ταυτίζεται με την εσκεμμένη παραβίαση ενός δημόσιου συστήματος κανόνων που κάνει κάποιος για να εξυπηρετήσει τα δικά του συμφέροντα ή τα συμφέροντα της ομάδας προς όφελος της οποίας κάνει την εξαπάτηση
- ▶ Έτσι, οι απατεώνες κάνουν αυθαίρετες εξαιρέσεις για τον εαυτό τους προκειμένου να κερδίσουν πλεονεκτήματα έναντι των άλλων, αντιμετωπίζοντας στην πραγματικότητα αυτούς τους άλλους ως μέσα για τους δικούς τους σκοπούς.
- ▶ Σε ποια θεωρία της ηθικής εμπίπτει αυτός ο ορισμός της εξαπάτησης από τον Bernard Gert

Η συζήτηση συνεχίζεται

- ▶ Παρόλα υπάρχουν και κάποιοι που υποστηρίζουν ότι κάποιες φορές η εξαπάτηση όχι μόνο δεν υπονομεύει τον αθλητισμό αλλά τον ενισχύει.
- ▶ Στο βαθμό που ένας αθλητικός αγώνας δεν είναι μόνο ένας ανταγωνισμός δεξιοτήτων αλλά και στρατηγικής, δηλαδή είναι και ένας ανταγωνισμός ευφυίας τότε η εξαπάτηση μπορεί να κάνει τον αγώνα συναρπαστικό.
- ▶ Μια τέτοια περίπτωση είναι και αυτή του «στρατηγικού ή σκόπιμου φάουλ».

Μια νέα ένσταση στο ορισμό της εξαπάτησης

Στο σημείο αυτό χωριζόμαστε σε δύο ομάδες και βρίσκουμε επιχειρήματα υπέρ και κατά του «ηθικού στάτους» του «στρατηγικού ή σκόπιμου φάουλ».

Είναι το «στρατηγικό φάουλ» ηθικό ή ανήθικο;

- ▶ Πολλοί θα πουν ότι το «στρατηγικό φάουλ» είναι απολύτως επιτρεπτό και συνεπώς επιτρεπτό. Όμως η αντιπαράθεση του επιτρεπτού και του ηθικού είναι αυτή που χαρακτηρίζει την αντιπαράθεση του φερμαλισμού και της συμβατοκρατίας
- ▶ Οι Warren Fraleigh και Kathleen Pearson πρεσβεύουν ότι το «στρατηγικό φάουλ» καταστρέφει την συμφωνία περί τήρησης των κανόνων.
- ▶ Μάλιστα οι παραπάνω αρνούνται την απόκριση των συμβατοκρατών που λένε ότι το «ήθος του παιχνιδιού» νομιμοποιεί το «στρατηγικό φάουλ» απαντώντας ότι οι συμβάσεις είναι πολύ αόριστες. Για παράδειγμα η Briana Scurry της ποδοσφαιρικής ομάδας των ΗΠΑ είναι ασαφές αν κινήθηκε μέσα στα πλαίσια αυτού που είναι αποδεκτό ως κίνηση του τερματοφύλακα (ήθος) ή αν προέβη σε παράβαση.

Είναι το «στρατηγικό φάουλ» ηθικό ή ανήθικο;

- ▶ Μια υπερασπιστική γραμμή για το «στρατηγικό φάουλ» είναι ότι διαφέρει από την εξαπάτηση γιατί δεν αποφεύγει την τιμωρία αλλά την προκαλεί.
- ▶ Αυτό εγείρει το ερώτημα. Είναι η ποινή στο «στρατηγικό φάουλ» τιμωρία ως κύρωση ή ως αντίτιμο.
- ▶ Πολλοί ισχυρίζονται ότι δεν είναι κύρωση «όπως για παράδειγμα η κόκκινη κάρτα» αλλά αντίτιμο και έχει σχέση με τους ρυθμιστικούς κανόνες.
- ▶ Οι ρυθμιστικοί κανόνες δεν ταυτίζονται με τους καταστατικούς και απλώς επιτρέπουν να συνεχιστεί το παιχνίδι (π.χ. ο κανόνας του κόρνερ στο ποδόσφαιρο)

Είναι το «στρατηγικό φάουλ» ηθικό ή ανήθικο;

- ▶ Μια τελευταία μη υπερασπιστική γραμμή είναι αυτή που πρεσβεύει ότι το «στρατηγικό φάουλ» ενισχύει τις ρυθμιστικές δεξιότητες και όχι τις καταστατικές. Στα σπορ όμως οι δεύτερες είναι οι ουσιαστικές και συνεπώς δεν είναι ηθικά σωστό το «στρατηγικό φάουλ».